

SIKKERHETSDATABLAD

Plastic-Bond Resin

AVSNITT 1: Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og selskapet/foretaket

1.1 Produktidentifikator

Produktnavn : Plastic-Bond Resin
UFI : M160-M02U-700U-4AS7
Produktkode : 105653
Farge : Grå.

1.2 Relevante, identifiserte bruksområder for stoffet eller blandingen, og ikke-anbefalt bruk

Identifisert bruk
Construction materials additives

1.3 Detaljer om leverandøren på sikkerhetsdatabladet

WEICON GmbH & Co. KG
Königsberger Str. 255
48157 Münster
Germany
Phone: +49 251 93220
Fax: +49(0)251 / 9322 - 244
Internet: www.weicon.de

e-mail adresse til person ansvarlig for dette SDS databladet : msds@weicon.de

1.4 Nødtelefonnummer

Telefonnummer : GIFTINFORMASJONEN - Norge (24h): Tel: ++47 2103 4452 (norsk, engelsk)
TRANSPORT Nødnummer - Norge (24h): Tel: ++47 2103 4452 (norsk, engelsk)
Kontakt Giftinformasjonen: 22 59 13 00

AVSNITT 2: Fareidentifikasjon

2.1 Klassifisering av bestanddeler eller blanding

Produktdefinisjon : Blanding

Klassifisering i henhold til Forskrift (EC) 1272/2008 [CLP/GHS]

Flam. Liq. 2, H225
Skin Irrit. 2, H315
Eye Dam. 1, H318
Skin Sens. 1, H317
STOT SE 3, H335
Aquatic Chronic 3, H412

Produktet er klassifisert som farlig ifølge forskrift (EU) 1272/2008 med endringer.

Se kapittel 16 for fullstendig tekst i H-setningene overfor.

Se avsnitt 11 for mer informasjon om helseeffekter og symptomer.

2.2 Etikettelementer

Farepiktogrammer :

Signalord : Fare

AVSNITT 2: Fareidentifikasjon

Redegjørelser om fare : H225 - Meget brannfarlig væske og damp.
H315 - Irriterer huden.
H317 - Kan utløse en allergisk hudreaksjon.
H318 - Gir alvorlig øyeskade.
H335 - Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
H412 - Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

Redegjørelser om forholdsregler

Forebygging : P280 - Bruk vernehansker. Bruk vernebriller eller ansiktsvern.
P210 - Holdes vekk fra varme, varme overflater, gnister, åpen ild og andre antenningskilder. Røyking forbudt.
P271 - Brukes bare utendørs eller i et godt ventilert område.
P273 - Unngå utslipp til miljøet.
P261 - Unngå innånding av damp.
P264 - Vask grundig etter håndtering.

Respons : P304 + P312 - VED INNÅNDING: Kontakt GIFTINFORMASJONSSENTRALEN eller lege hvis den eksponerte føler ubehag.
P362 + P364 - Tilsølte klær må fjernes og vaskes før bruk.
P302 + P352 - VED HUDKONTAKT: Vask med mye vann.
P333 + P313 - Ved hudirritasjon eller utslett: Søk legehjelp.
P305 + P351 + P338, P310 - VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.

Lagring : P405 - Oppbevares innelåst.
P403 + P233 - Oppbevares på et godt ventilert sted. Hold beholderen tett lukket.

Avhending : P501 - Avfallet skal avhendes i samsvar med gjeldende lovverk.

Farlige ingredienser : metylmetakrylat
metakrylsyre
maleinsyre
kolofonium

Tilleggselementer på etiketter : Ikke anvendelig.

Tillegg XVII – Restriksjoner på produksjon, markedsføring og bruk av bestemte farlige stoffer, blandinger og artikler : Ikke anvendelig.

2.3 Andre farer

Produktet oppfyller kriteriene for PBT eller vPvB i henhold til Forordning (EU) nr. 1907/2006, Tillegg XIII : Denne blandingen inneholder ikke stoffer som er vurdert å være en PBT eller en vPvB.

Andre farer som ikke fører til klassifisering : Ikke kjent.

AVSNITT 3: Sammensetning/opplysninger om bestanddeler

3.2 Blandinger : Blanding

AVSNITT 3: Sammensetning/opplysninger om bestanddeler

Navn på produkt/bestanddel	Identifikatorer	%	Forskrift (EU) nr. 1272/2008 [CLP]	Type
metylmetakrylat	REACH #: 01-2119452498-28 EU: 201-297-1 CAS: 80-62-6 Innhold: 607-035-00-6	≥50 - ≤75	Flam. Liq. 2, H225 Skin Irrit. 2, H315 Skin Sens. 1, H317 STOT SE 3, H335	[1] [2]
metakrylsyre	EU: 201-204-4 CAS: 79-41-4 Innhold: 607-088-00-5	<5	Acute Tox. 4, H302 Acute Tox. 4, H312 Skin Corr. 1A, H314 Eye Dam. 1, H318 STOT SE 3, H335	[1] [2]
maleinsyre	REACH #: 01-2119488705-25 EU: 203-742-5 CAS: 110-16-7 Innhold: 607-095-00-3	≤3	Acute Tox. 4, H302 Skin Irrit. 2, H315 Eye Irrit. 2, H319 Skin Sens. 1, H317 STOT SE 3, H335	[1]
kolofonium	REACH #: 01-2119480418-32 EU: 232-475-7 CAS: 8050-09-7 Innhold: 650-015-00-7	≤3	Skin Sens. 1, H317	[1]
α,α-dimethylbenzyl hydroperoxide	REACH #: 01-2119475796-19 EU: 201-254-7 CAS: 80-15-9 Innhold: 617-002-00-8	<1	Org. Perox. E, H242 Acute Tox. 4, H302 Acute Tox. 4, H312 Acute Tox. 3, H331 Skin Corr. 1B, H314 Eye Dam. 1, H318 STOT SE 3, H335 STOT RE 2, H373 Aquatic Chronic 2, H411	[1]
2,6-di-tert-butyl-p-cresol	REACH #: 01-2119555270-46 EU: 204-881-4 CAS: 128-37-0	≤1	Aquatic Acute 1, H400 (M=1) Aquatic Chronic 1, H410 (M=1) Se kapittel 16 for fullstendig tekst i H-setningene overfor.	[1]

I følge produsentens nåværende kunnskap, og for anvendbare konsentrasjoner, finnes det ingen bestanddeler i tillegg i produktet som er klassifisert som helse- eller miljøskadelig, og som skulle kreve rapportering i dette avsnittet eller er PBTs eller vPvBs, eller har blitt tildelt en administrativ norm og derfor skulle kreve rapportering i dette avsnittet.

Type

[1] Stoff klassifisert med en helse - eller miljøfare

[2] Stoff med en yrkeshygienisk grenseverdi

[3] Stoffet oppfyller kriteriene for PBT ifølge forskriften (EC) nr. 1907/2006, tillegg XIII

[4] Stoffet oppfyller kriteriene for vPvB ifølge forskriften (EC) nr. 1907/2006, tillegg XIII

[5] Stoffer med tilsvarende bekymringsgrad

[6] Tilleggsopplysninger på grunn av selskapets retningslinjer

Administrativ/Administrative norm/normer er, hvis tilgjengelig, oppført i punkt 8.

AVSNITT 4: Førstehjelpstiltak

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

- Øyekontakt** : Kontakt lege straks. Kontakt Giftinformasjonen eller en lege. Skyll straks øynene med mye vann samtidig som øvre og nedre øyelokk løftes. Se etter og ta ut eventuelle kontaktlinser. Fortsett å skylle i minst 10 minutter. Kjemiske brannsårl må alltid legebephandles så snart som mulig.
- Innånding** : Kontakt lege straks. Kontakt Giftinformasjonen eller en lege. Flytt personen til frisk luft og sørg for at vedkommende hviler i en stilling som letter åndedrettet. Hvis det fremdeles er mistanke om gass i området, må redningspersonellet bruke en hensiktsmessig maske eller et friskluftsapparat. Hvis den tilskadekomne ikke puster, puster uregelmessig eller det oppstår åndedrettsstans, må det gis kunstig åndedrett eller utdannet personell kan gi oksygen. Det kan være farlig for førstehjelpere å bruke munn-mot-munn-metoden. Hvis personen er bevisstløs, skal vedkommende plasseres i stabilt sideleie, og få medisinsk tilsyn snarest mulig. Sørg for åpne luftveier. Løs på trange klesplagg som snipp, slips, belte eller linning.
- Hudkontakt** : Kontakt lege straks. Kontakt Giftinformasjonen eller en lege. Vask med mye såpe og vann. Fjern forurensede klær og sko. Vask tilsølte klær grundig med vann før de tas av, eller bruk hansker. Fortsett å skylle i minst 10 minutter. Kjemiske brannsårl må alltid legebephandles så snart som mulig. I tilfelle operatører kommer med klager, eller opplever symptomer, bør videre eksponering unngås. Vask klærne før de brukes på ny. Rens skoene grundig før de brukes igjen.
- Svelging** : Kontakt lege straks. Kontakt Giftinformasjonen eller en lege. Vask munnen grundig med vann. Fjern eventuelle tannproteser. Om stoffet er blitt svelget og den berørte personen er bevisst, gi små mengder vann å drikke. Stopp om den berørte personen føler seg dårlig, siden brekninger kan være farlige. Ikke fremkall brekninger med mindre du er under veiledning av medisinsk kyndig personell. Hvis personen kaster opp, må hodet holdes lavt, så oppkastet ikke kommer i lungene. Kjemiske brannsårl må alltid legebephandles så snart som mulig. Ikke gi en bevisstløs person noe gjennom munnen. Hvis personen er bevisstløs, skal vedkommende plasseres i stabilt sideleie, og få medisinsk tilsyn snarest mulig. Sørg for åpne luftveier. Løs på trange klesplagg som snipp, slips, belte eller linning.
- Vern av førstehjelpspersonell** : Det skal ikke iverksettes tiltak som medfører personfare, eller av personer uten tilstrekkelig opplæring. Hvis det fremdeles er mistanke om gass i området, må redningspersonellet bruke en hensiktsmessig maske eller et friskluftsapparat. Det kan være farlig for førstehjelpere å bruke munn-mot-munn-metoden. Vask tilsølte klær grundig med vann før de tas av, eller bruk hansker.

4.2 De viktigste symptomene og effektene, både akutte og forsinkede

Overeksponeringstegn/-symptomer

- Øyekontakt** : Alvorlige symptomer kan omfatte følgende:
smerte
rennede
rødhet
- Innånding** : Alvorlige symptomer kan omfatte følgende:
irritasjon i luftrøret
hoste
- Hudkontakt** : Alvorlige symptomer kan omfatte følgende:
smerte eller irritasjon
rødhet
det kan oppstå blemmer
- Svelging** : Alvorlige symptomer kan omfatte følgende:
magesmerter

4.3 Indikasjon av enhver øyeblikkelig medisinsk hjelp og spesialbehandling som er nødvendig

- Merknader til lege** : Behandle symptomatisk. Kontakt spesialist på giftbehandling om store mengder har blitt svelget eller inhalert.
- Spesifikke behandlinger** : Ingen spesiell behandling.

AVSNITT 5: Brannslukkingstiltak

5.1 Slokkemidler

Egnete brannslukkingsmidler : Bruk pulver, CO₂, vandusj (tåke) eller skum.

Uegnete brannslukkingsmidler : Ikke bruk vannstråle.

5.2 Spesielle farer forbundet med stoffet eller blandingen

Farer på grunn av stoffet eller blandingen : Meget brannfarlig væske og damp. Avrenning til kloakkavløp kan forårsake brann- eller eksplosjonsfare. Under brann eller ved oppvarming vil det oppstå en trykkøkning, og beholderen kan revne, med risiko for etterfølgende eksplosjon. Dette materialet er skadelig for vannlevende organismer, med langvarig effekt. Slukkevann kontaminert med dette stoffet må samles opp og hindres i å slippe ut i vannløp, avløp eller kloakk.

Farlige forbrenningsprodukter : Nedbrytingsproduktene kan omfatte følgende materialer:
karbondioksid
karbonmonoksid

5.3 Råd for brannmenn

Spesielle beskyttelses tiltak for brannmenn : Isoler straks stedet ved å fjerne alle personer i nærheten av uhellet hvis brann har oppstått. Det skal ikke iverksettes tiltak som medfører personfare, eller av personer uten tilstrekkelig opplæring. Flytt beholdere bort fra brannområdet hvis det ikke skaper risiko. Bruk vandusj til å kjøle ned brannutsatte beholdere.

Særlig verneutstyr for brannslukkingsmannskaper : Brannslukningspersonell skal bruke egnet verneutstyr og selvforsynt åndedrettsvern (SCBA) med full ansiktsmaske, som brukes i modus for positivt trykk. Brannmannsklær (inkludert hjelmer, vernestøvler og hansker) i samsvar med europeisk standard EN 469, vil gi grunnleggende beskyttelsesnivå mot kjemikalieuhell.

AVSNITT 6: Tiltak ved utilsiktede utslipp

6.1 Personlige forholdsregler, verneutstyr og nødprosedyrer

For ikke-nødpersonell : Det skal ikke iverksettes tiltak som medfører personfare, eller av personer uten tilstrekkelig opplæring. Evakuer omkringliggende områder. Ikke la unødvendig og ubeskyttet personale komme inn. Ikke berør eller gå gjennom utsølt materiale. Slå av alle antenningskilder. Ingen bluss, røyking eller ild i fareområdet. Pust ikke inn damp eller tåke. Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Bruk egnet åndedrettsvern ved utilstrekkelig ventilasjon. Bruk egnet personlig verneutstyr.

For nødpersonell : Hvis det er påkrevet med spesialklær for å håndtere utslippet, må det tas hensyn til alle opplysningene i avsnitt 8 om egnete og ikke-egnete materialer. Se også opplysningene i "For ikke-nødpersonell".

6.2 Forholdsregler for vern av miljø

: Unngå spredning av utslipp av materialet, avrenning og kontakt med jord, vassdrag, avløp og kloakk. Send informasjon til relevante myndigheter dersom produktet har forårsaket miljøforurensning (kloakk, vannsystemer, jord eller luft). Vannforurensende materiale. Kan være skadelig for miljøet hvis det slippes ut i større kvanta.

6.3 Metoder og materialer for begrensning og opprensning

: Stopp lekkasje hvis dette kan gjøres uten risiko. Flytt beholderne fra utslippsområdet. Det må brukes gnistfritt verktøy og opprettholdes et eksplosjonssikkert miljø. Fortynn med vann og ta opp med mopp hvis vannløslig. Alternativt, eller hvis uløslig i vann, absorber med et inert tørt materiale og plasser i en hensiktsmessig avfallsbeholder. Må deponeres via et firma/underleverandør som er registrert for behandling av spesialavfall.

6.4 Referanse til andre avsnitt

: Se avsnitt 1 for nødkontaktinformasjon.
Se avsnitt 8 for opplysninger om egnet personlig verneutstyr.
Se avsnitt 13 for flere opplysninger om avfallshåndtering.

AVSNITT 7: Håndtering og lagring

Informasjonen i dette avsnittet inneholder generelle råd og veiledning.

7.1 Forholdsregler for sikker håndtering

- Vernetiltak** : Bruk egnet personlig verneutstyr (se avsnitt 8.). Personer med kjente hudproblemer skal ikke involveres i prosesser hvor dette produktet brukes. Unngå kontakt med øyne, hud og klær. Pust ikke inn damp eller tåke. Må ikke svelges. Unngå utslipp til miljøet. Må bare anvendes på et godt ventilert sted. Bruk egnet åndedrettsvern ved utilstrekkelig ventilasjon. Ikke gå inn i lagringsområder og avgrensede områder hvis de ikke er tilstrekkelig ventilert. Oppbevares i originalbeholderen eller i et godkjent alternativ, som er laget av et kompatibelt materiale, oppbevares tett lukket når det ikke er i bruk. Lagres og brukes adskilt fra varme, gnister, åpen ild eller noen annen antennelseskilde. Bruk eksplosjonssikkert elektrisk utstyr (ventilasjon, lys og materialhåndtering). Bruk bare verktøy som ikke avgir gnister. Ta forholdsregler mot elektrostatisk utladning. Tom emballasje inneholder produktrester og kan være farlig. Emballasjen må ikke brukes om igjen.
- Råd om generell yrkeshygiene** : Det må ikke spises, drikkes eller røykes i områder der dette materialet håndteres, oppbevares og bearbeides. Arbeidere bør vaske hender og ansiktet før de spiser, drikker eller røyker. Ta av forurensede klær og verneutstyr før du går inn i områder der det spises. Se også avsnitt 8 for flere opplysninger om hygienetiltak.

7.2 Forhold for sikker lagring, inkludert ev. uforenlighet

Oppbevares i henhold til lokale bestemmelser. Oppbevares i et isolert og godkjent område. Lagres i original emballasje, beskyttet mot direkte solskinn i et tørt, kjølig og godt ventilert område, vekk fra uforenlige materialer (se Avsnitt 10) samt mat og drikke. Oppbevares innelåst. Eliminer alle antennelseskilder. Holdes unna oksiderende materialer. Oppbevar beholderen tett lukket og forseglet til alt er klart til bruk. Åpnede beholdere må lukkes forsvarlig og oppbevares stående for å unngå lekkasje. Må ikke oppbevares i umerkede beholdere. Oppbevares/håndteres slik at forurensning i miljøet unngås. Se avsnitt 10 for uforenlige materialer før håndtering eller bruk.

Seveso-direktivet - Rapporteringsterskler

Farekriterier

Kategori	Meldings- og MAPP- terskel	Terskel for sikkerhetsrapport
P5c	5000 tonne	50000 tonne

7.3 Spesifikk sluttbruk

- Anbefalinger** : Ikke kjent.
- Løsninger spesifikke for industrisektoren** : Ikke kjent.

AVSNITT 8: Eksponeringskontroll/personlig beskyttelse

Informasjonen i dette avsnittet inneholder generelle råd og veiledning. Informasjonen gis basert på typisk forventede bruksområder for produktet. Ytterligere tiltak kan være påkrevet for partihåndtering eller andre bruksområder som kan øke eksponeringen for arbeidere eller miljøutslipp betydelig.

8.1 Kontrollparametere

Administrative normer

Navn på produkt/bestanddel	Grenseverdier for eksponering
metylmetakrylat	FOR-2011-12-06-1358 (Norge, 9/2018). Hudirriterende. Gjennomsnittsverdier: 25 ppm 8 timer. Gjennomsnittsverdier: 100 mg/m ³ 8 timer. S: 400 mg/m ³ 15 minutter. S: 100 ppm 15 minutter.
metakrylsyre	FOR-2011-12-06-1358 (Norge, 9/2018). Gjennomsnittsverdier: 20 ppm 8 timer. Gjennomsnittsverdier: 70 mg/m ³ 8 timer.

AVSNITT 8: Eksponeringskontroll/personlig beskyttelse

Anbefalt overvåkningstiltak : Om dette produktet inneholder komponenter med yrkeshygieneiske grenseverdier, kan personlig overvåkning, atmosfæreovervåkning, overvåkning av arbeidsstedet eller biologisk overvåkning for å fastlå effektiviteten på avtrekk eller andre vernetiltak eller og/eller behovet for bruk av personlig åndedrettsvern være nødvendig. Sjekk overvåkingsstandardene, slik som følgende: Europeisk standard NS-EN 689 (Arbeidsplassluft - Veiledning for vurdering av eksponering for kjemiske stoffer ved innånding og målestrategi for sammenligning med grenseverdier) Europeisk standard NS-EN 14042 (Arbeidsplassluft - Veiledning for anvendelse og bruk av prosedyrer for bedømmelse av kjemiske og biologiske agens) Europeisk standard NS-EN 482 (Arbeidsplassluft - Generelle krav til utførelse av måling av kjemiske midler) Det kreves også at det vises til nasjonale rettleidningsdokumenter for bestemmelse av farlige stoffer.

DNEL-er/DMEL-er

Navn på produkt/bestanddel	Type	Eksponering	Verdi	Befolkning	Effekter
metylmetakrylat	DNEL	Langsiktig Hud	8.2 mg/kg bw/dag	Generell populasjon	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Hud	13.67 mg/kg bw/dag	Arbeidere	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Innånding	74.3 mg/m ³	Generell populasjon	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Innånding	104 mg/m ³	Generell populasjon	Lokal
	DNEL	Langsiktig Innånding	208 mg/m ³	Arbeidere	Lokal
	DNEL	Langsiktig Innånding	208 mg/m ³	Arbeidere	Systemisk
	DNEL	Kortsiktig Hud	1.5 mg/cm ²	Generell populasjon	Lokal
	DNEL	Langsiktig Hud	1.5 mg/cm ²	Generell populasjon	Lokal
	DNEL	Kortsiktig Hud	1.5 mg/cm ²	Arbeidere	Lokal
	DNEL	Langsiktig Hud	1.5 mg/cm ²	Arbeidere	Lokal
metakrylsyre	DNEL	Langsiktig Hud	2.55 mg/kg bw/dag	Generell populasjon	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Hud	4.25 mg/kg bw/dag	Arbeidere	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Innånding	6.3 mg/m ³	Generell populasjon	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Innånding	6.55 mg/m ³	Generell populasjon	Lokal
	DNEL	Langsiktig Innånding	29.6 mg/m ³	Arbeidere	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Innånding	88 mg/m ³	Arbeidere	Lokal
	DNEL	Kortsiktig Hud	1 %	Generell populasjon	Lokal
maleinsyre	DNEL	Kortsiktig	3 mg/m ³	Arbeidere	Lokal

AVSNITT 8: Eksponeringskontroll/personlig beskyttelse

kolofonium		Innånding			
	DNEL	Langsiktig Innånding	3 mg/m ³	Arbeidere	Lokal
	DNEL	Kortsiktig Innånding	3 mg/m ³	Arbeidere	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Innånding	3 mg/m ³	Arbeidere	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Oral	10 mg/kg bw/dag	Generell populasjon	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Hud	10 mg/kg bw/dag	Generell populasjon	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Hud	17 mg/kg bw/dag	Arbeidere	Systemisk
2,6-di-tert-butyl-p-cresol	DNEL	Langsiktig Innånding	35 mg/m ³	Generell populasjon	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Innånding	117 mg/m ³	Arbeidere	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Hud	0.25 mg/kg bw/dag	Generell populasjon	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Hud	0.5 mg/kg bw/dag	Arbeidere	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Innånding	0.86 mg/m ³	Generell populasjon	Systemisk
α,α-dimethylbenzyl hydroperoxide	DNEL	Langsiktig Innånding	3.5 mg/m ³	Arbeidere	Systemisk
	DNEL	Langsiktig Innånding	6 mg/m ³	Arbeidere	Systemisk

PNEC-er

Ingen PNEC-er tilgjengelige.

8.2 Eksponeringskontroll

Egnede konstruksjonstiltak : Må bare anvendes på et godt ventilert sted. Bruk prosesinnbygging, lokal avsugsventilasjon eller andre tekniske tiltak for å holde arbeidstakerenes eksponering for luftbårene forurensninger under anbefalte- eller lovbestemte eksponeringsgrenser. De tekniske løsningene må også holde konsentrasjoner av gass, damp og støv under laveste eksplosjonsgrense. Bruk eksplosjonssikkert ventilasjonsutstyr.

Individuelle vernetiltak

Hygieniske tiltak

: Vask hender, underarmer og ansikt grundig etter å ha håndtert kjemiske produkter, før inntak av mat, røyking og toalettbesøk samt ved avsluttet arbeidsperiode. Det bør brukes egnede teknikker ved fjerning av klær som kan være tilsølt. Tilsølte arbeidsklær må ikke fjernes fra arbeidsplassen. Vask forurensede klær før de tas i bruk igjen. Sørg for at øyeskyllestasjoner og sikkerhetsdusjer er i nærheten av arbeidsstedet.

AVSNITT 8: Eksponeringskontroll/personlig beskyttelse

- Øye-/ansiktsvern** : Det skal benyttes vernebriller i samsvar med godkjente standarder når risikovurdering indikerer at dette er nødvendig for å unngå eksponering for væskesprut, damp, gass eller støv. Hvis kontakt er mulig, skal følgende verneutstyr brukes, hvis det ikke vurderes at en høyere grad av verneutstyr er nødvendig: beskyttelsesbriller og/eller ansiktsskjold. Hvis det er fare for innånding, kan det være påkrevd å bruke respiratorer med full ansiktsmaske.
- Hudvern**
- Håndvern** : Det skal til enhver tid ved håndtering av kjemiske produkter benyttes kjemisk bestandige, ugjennomtrengelig hansker i samsvar med godkjente standarder når risikovurdering indikerer at dette er nødvendig. Se til at hanskene fremdeles beholder sine beskyttende egenskaper ved å vurdere parametrene som spesifiseres av hanskeprodusenten. Legg merke til at tiden for gjennomtrenging for hanskematerialer kan være forskjellig for ulike hanskeprodusenter. Anbefales : 1 - 4 timer (gjennombruddstid): nitrilgummi ; 4 - 8 timer (gjennombruddstid): Viton®/butylgummi
- Kroppsvern** : Personlig verneutstyr skal velges i samsvar med oppgaven som utføres og farene forbundet med denne, og skal være godkjent av en spesialist før dette produktet håndteres. Der det oppstår antenningrisiko på grunn av statisk elektrisitet, skal det brukes antistatisk vernetøy. Vernetøyet skal omfatte antistatiske overaller, støvler og hansker for størst mulig beskyttelse mot statisk utladning. Se Europeisk standard NS-EN 1149 for informasjon om material- og designkrav og testmetoder.
- Annet hudvern** : Egnert fottøy og eventuelt tilleggsværn for huden skal velges basert på oppgaven som skal utføres og de risikoene som er involvert, og må godkjennes av en spesialist før dette produktet håndteres.
- Åndedrettsvern** : Basert på potensial fare og risk for eksponering, velge en respirator som oppfyller den gjeldende sertifiseringsstandard. Gassmasker må brukes i henhold til et åndedrettsvern program, for å sikre riktig montering, opplæring og andre viktige sider ved bruk. Anbefales : organisk damp (Type AX) og partikkelfilter
- Begrensning og overvåking av miljøeksponeringen** : Utslipp fra ventilasjon eller prosessutstyr bør kontrolleres for å sikre at de er i samsvar med kravene i gjeldende miljølovgivning. I enkelte tilfeller er det nødvendig å anvende gasskrubbere, filtre eller konstruksjonsendringer i prosessutstyret for å redusere utslippene til akseptable nivåer.

AVSNITT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

9.1 Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Utseende

- Fysisk tilstand** : Væske.
- Farge** : Grå.
- Lukt** : Skarp.
- Luktterskel** : Ikke kjent.
- Smeltepunkt/frysepunkt** : Ikke kjent.
- Utgangskokepunkt og -kokeområde** : Ikke kjent.
- Antennelighet (fast stoff, gass)** : Ikke kjent.
- Øvre/nedre brennbarhets- eller eksplosjonsgrenser** : Ikke kjent.
- Flammepunkt** : Lukket kopp: 11°C (51.8°F)
- Selvantennelsestemperatur** : Ikke anvendelig.
- Dekomponeringstemperatur** : Ikke kjent.
- pH** : Ikke anvendelig.
- Viskositet** : Kinematisk (40°C): >40 mm²/s
- Løselighet(er)** : Uløselig i følgende materialer: kaldt vann og varmt vann.
- Løselighet i vann** : Ikke kjent.
- Blandbar med vann** : Nei.

AVSNITT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

Fordelingskoeffisient oktanol/ vann : Ikke anvendelig.

Damptrykk :

Navn på bestanddeler	Damptrykk ved 20 °C			Damptrykk ved 50 °C		
	mm Hg	kPa	Metode	mm Hg	kPa	Metode
metylmetakrylat	27.75	3.7	OECD 104			
metakrylsyre	0.73	0.097				
2,6-di-tert-butyl-p-cresol	0.01	0.0013				
maleinsyre	0	0				
α,α -dimetylbenzylhydroperoksid	0	0				

Fordamping : Ikke kjent.

Relativ tetthet : Ikke kjent.

Tetthet : 1.03 g/cm³ [25°C (77°F)]

Damptetthet : Ikke kjent.

Ekspløsjonsegenskaper : Ikke kjent.

Oksidasjonsegenskaper : Ikke kjent.

Partikkelegenskaper

Middels partikkelstørrelse : Ikke anvendelig.

9.2 Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet

SADT : Ikke kjent.

SAPT : Ikke kjent.

AVSNITT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1 Reaktivitet : Det finnes ingen bestemte testdata på reaktivitet tilgjengelig for dette produktet eller bestanddelene.

10.2 Kjemisk stabilitet : Produktet er stabilt.

10.3 Mulighet for skadelige reaksjoner : Ved lagring og bruk under normale forhold vil det ikke oppstå farlige reaksjoner.

10.4 Forhold som skal unngås : Unngå alle mulige antenningskilder (gnist eller flamme). Beholdere må ikke utsettes for trykk, skjæres i, sveises, forsterkes, loddes, bores, knuses eller utsettes for varme eller antenningskilder.

10.5 Uforenlige stoffer : Reaktivt, eller uforenlig med følgende stoffer: oksiderende materialer

10.6 Farlige nedbrytingsprodukter : Det bør ikke dannes farlige nedbrytingsprodukter ved normale lagrings- og bruksforhold.

AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

11.1 Informasjon om toksikologiske effekter

Akutt toksisitet

AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

Navn på produkt/ bestanddel	Resultat	Arter	Dose	Eksponering
Metylmetakrylat	LD50 Hud	Kanin	>5 g/kg	-
	LD50 Oral	Rotte	7872 mg/kg	-
metakrylsyre	LD50 Hud	Kanin	500 mg/kg	-
	LD50 Oral	Rotte	1060 mg/kg	-
kolofonium	LD50 Oral	Rotte	7600 mg/kg	-
2,6-di-tert-butyl-p-cresol	LD50 Oral	Rotte	890 mg/kg	-
α,α-dimethylbenzyl hydroperoxide	LC50 Innånding Gass.	Rotte	220 ppm	4 timer
	LD50 Hud	Rotte	500 mg/kg	-
	LD50 Oral	Rotte	800 mg/kg	-

Konklusjon/oppsummering: Ikke kjent.

Estimater over akutt toksisitet

Vei	ATE verdi
Oral	12864.08 mg/kg
Hud	27500 mg/kg
Inhalering (gasser)	127272.73 ppm

Irritasjon/korrosjon

Navn på produkt/ bestanddel	Resultat	Arter	Poeng	Eksponering	Observasjon
Maleinsyre	Øyne - Sterkt irriterende stoff	Kanin	-	2 minutter 1 %	-
2,6-di-tert-butyl-p-cresol	Øyne - Middels irriterende stoff	Kanin	-	24 timer 100 mg	-
	Hud - Mildt irriterende	Mennesker	-	48 timer 500 mg	-
	Hud - Middels irriterende stoff	Kanin	-	48 timer 500 mg	-
α,α-dimethylbenzyl hydroperoxide	Hud - Mildt irriterende	Kanin	-	500 mg	-

Konklusjon/oppsummering : Ikke kjent.

Overfølsomhet

Konklusjon/oppsummering : Ikke kjent.

Mutasjonsfremmende karakter

Konklusjon/oppsummering : Ikke kjent.

Kreftfremkallende egenskap

Konklusjon/oppsummering : Ikke kjent.

Reproduktiv giftighet

Konklusjon/oppsummering : Ikke kjent.

Fosterskadelige egenskaper

Konklusjon/oppsummering : Ikke kjent.

Toksisitet for angitt målorgan (enkelteksponering)

AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

Navn på produkt/bestanddel	Kategori	Eksponeeringsvei	Målorganer
metylmetakrylat	Kategori 3	-	Irritasjon i luftveiene
metakrylsyre	Kategori 3	-	Irritasjon i luftveiene
maleinsyre	Kategori 3	-	Irritasjon i luftveiene
α,α -dimethylbenzyl hydroperoxide	Kategori 3	-	Irritasjon i luftveiene

Toksisitet for angitt målorgan (gjentatt eksponering)

Navn på produkt/bestanddel	Kategori	Eksponeeringsvei	Målorganer
α,α -dimethylbenzyl hydroperoxide	Kategori 2	-	-

Fare for aspirering

Ikke kjent.

Opplysninger om sannsynlige eksponeringsveier : Ikke kjent.

Potensielle akutte helseeffekter

Øyekontakt : Gir alvorlig øyeskade.
Innånding : Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Hudkontakt : Irriterer huden. Kan utløse en allergisk hudreaksjon.
Svelging : Ingen kjente betydelige virkninger eller kritiske farer.

Symptomer forbundet med fysiske, kjemiske og toksikologiske egenskaper

Øyekontakt : Alvorlige symptomer kan omfatte følgende:
smerte
rennede
rødhet
Innånding : Alvorlige symptomer kan omfatte følgende:
irritasjon i luftrøret
hoste
Hudkontakt : Alvorlige symptomer kan omfatte følgende:
smerte eller irritasjon
rødhet
det kan oppstå blemmer
Svelging : Alvorlige symptomer kan omfatte følgende:
magesmerter

Det kan forekomme både forsinkede og øyeblikkelige effekter, og også kroniske effekter på grunn av kort- og langtidseksponering

Korttidseksponering

Potensielle, øyeblikkelige effekter : Ikke kjent.
Potensielle, forsinkede effekter : Ikke kjent.

Langvarig eksponering

Potensielle, øyeblikkelige effekter : Ikke kjent.

AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

Potensielle, forsinkede effekter : Ikke kjent.

Potensielle kroniske helseeffekter

Ikke kjent.

Konklusjon/oppsummering : Ikke kjent.

Generelt : Så snart en person er sensitivisert, kan det deretter oppstå en alvorlig allergisk reaksjon når personen eksponeres for svært små nivåer.

Kreftfremkallende egenskap : Ingen kjente betydelige virkninger eller kritiske farer.

Mutasjonsfremmende karakter : Ingen kjente betydelige virkninger eller kritiske farer.

Fosterskadelige egenskaper : Ingen kjente betydelige virkninger eller kritiske farer.

Effekter på utvikling : Ingen kjente betydelige virkninger eller kritiske farer.

Fruktbarhetseffekter : Ingen kjente betydelige virkninger eller kritiske farer.

Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet : Ikke kjent.

AVSNITT 12: Økologiske opplysninger

12.1 Toksisitet

Navn på produkt/ bestanddel	Resultat	Arter	Eksposering
metylmetakrylat	Akutt LC50 130000 µg/l Ferskvann	Fisk - Pimephales promelas - Voksen	96 timer
metakrylsyre	Kronisk NOEC 53 mg/l Ferskvann	Dafnie - Daphnia magna - Nyfødt organisme	21 dager
maleinsyre	Akutt EC50 316200 µg/l Ferskvann	Dafnie - Daphnia magna - Larve	48 timer
	Akutt LC50 5000 µg/l Ferskvann	Fisk - Pimephales promelas	96 timer
2,6-di-tert-butyl-p-cresol	Akutt EC50 1440 µg/l Ferskvann	Dafnie - Daphnia pulex - Nyfødt organisme	48 timer
α,α-dimethylbenzyl hydroperoxide	Akutt LC50 12.7 mg/l Ferskvann	Fisk - Pimephales promelas - Larve	96 timer

Konklusjon/oppsummering : Ikke kjent.

12.2 Persistens og nedbrytbarhet

Konklusjon/oppsummering : Ikke kjent.

12.3 Bioakkumuleringspotensial

Navn på produkt/ bestanddel	LogP _{ow}	BKF	Potensial
metylmetakrylat	1.38	-	lav
metakrylsyre	0.93	-	lav
maleinsyre	-1.3	-	lav
kolofonium	1.9 til 7.7	-	høy
2,6-di-tert-butyl-p-cresol	5.1	330 til 1800	høy

Plastic-Bond Resin

AVSNITT 12: Økologiske opplysninger

α,α -dimethylbenzyl hydroperoxide	1.6	9	lav
---	-----	---	-----

12.4 Jordmobilitet

Fordelingskoeffisient for jord/vann (K_{oc}) : Ikke kjent.

Mobilitet : Ikke kjent.

12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurderinger

Denne blandingen inneholder ikke stoffer som er vurdert å være en PBT eller en vPvB.

12.6 Andre skadevirkninger : Ingen kjente betydelige virkninger eller kritiske farer.

AVSNITT 13: Instruksjoner ved disponering

Informasjonen i dette avsnittet inneholder generelle råd og veiledning. Listen over Identifiserte bruksområder i avsnitt 1 bør sjekkes for eventuell bruksspesifikk informasjon i eksponeringsscenarioet(ene).

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Produkt

Metoder for avhending : Unngå at det produseres avfall, eller reduser avfallsmengden til et minimum i den grad det er mulig. Deponering av dette produktet, oppløsninger og alle biprodukter skal til enhver tid skje i samsvar med lovfestede krav til miljøvern og avfallsdeponering og alle regionale bestemmelser fra lokale myndigheter. Overskytende materialer og ikke gjenvinnbare produkter må deponeres via et firma/underleverandør som er registrert for behandling av spesialavfall. Avfall må ikke deponeres ubehandlet til avløp unntatt når det er fullstendig i samsvar med alle krav fra myndigheter med jurisdiksjon.

Farlig avfall : Produktets klassifisering kan oppfylle kriteriene for farlig avfall.

Den europeiske avfallslisten (EAL)

Avfallskode	Avfallsbetegnelse
08 04 09*	avfall av klebemidler og tetningsmasse som inneholder organiske løsemidler eller andre helsefarlige stoffer

Emballasje

Metoder for avhending : Unngå at det produseres avfall, eller reduser avfallsmengden til et minimum i den grad det er mulig. Avfallsemballasjen bør resirkuleres. Forbrenning eller avhending på søppelplass bør vurderes hvis det ikke er mulig med resirkulering.

Emballasjetype	Den europeiske avfallslisten (EAL)
15 01 10*	emballasje som inneholder rester av eller er forurenset av helsefarlige stoffer

Spesielle forholdsregler : Produktet og emballasjen skal uskadeliggjøres på en sikker måte. Vær forsiktig ved håndtering av tomme beholdere som ikke er rengjort eller skylt ut. Tomemballasje eller tomme poser kan inneholde noe produktrester. Damp fra produktrester kan danne svært brennbar eller eksplosiv atmosfære inne i beholderen. Ikke skjær, sveis eller slipp brukte beholdere uten at de først har vært grundig rengjort på innsiden. Unngå spredning av utslipp av materialet, avrenning og kontakt med jord, vassdrag, avløp og kloakk.

Plastic-Bond Resin

AVSNITT 14: Transportopplysninger

	ADR/RID	IMDG	IATA
14.1 FN-nummer	UN1133	UN1133	UN1133
14.2 Korrekt transportnavn, UN	IM	ADHESIVES	Adhesives
14.3 Transportfareklasse (r)	3 	3 	3
14.4 Emballasjegruppe	II	II	II
14.5 Skadevirkninger i miljøet	Nei. Ikke kjent.	Nei.	Nei.

Tilleggsopplysninger

ADR/RID

- : **Begrenset mengde** 5 L
Spesielle bestemmelser 640 (C)
Unntak for viskøse væsker Denne viskøse klasse 3-væsken er ikke underlagt regulering av emballasje på opptil 450 liter i henhold til 2.2.3.1.5.1.
Tunnellkode (E)
Anmerkninger containing flammable liquid (having a flash-point below 23 °C and viscous according to 2.2.3.1.4) (vapour pressure at 50 °C not more than 110 kPa)
ADR Classification Code: F1

IMDG

- : **Kriseplaner** F-E, S-D
Spesielle bestemmelser 223, 955
Unntak for viskøse væsker Denne viskøse klasse 3-væsken er ikke underlagt regulering av emballasje på opptil 450 liter i henhold til 2.3.2.5.

IATA

- : **Mengdebegrensning** Passasjer- og transportfly: 60 L. Instruksjoner for emballering: 355. Bare transportfly: 220 L. Instruksjoner for emballering: 366. Begrensede mengder - Passasjerfly: 10 L. Instruksjoner for emballering: Y344.
Spesielle bestemmelser A3

14.6 Spesielle forholdsregler for brukeren

- : **Transport innenfor brukerens anlegg:** produktet skal alltid transporteres i lukkede beholdere som står oppreist. Det må sikres at personer som transporterer produktet har fått opplæring i hva som skal gjøres ved uhell eller utslipp.

14.7 Transport i bulk, i samsvar med IMO-instrumenter

- : Ikke kjent.

AVSNITT 15: Regelverksmessige opplysninger

15.1 Sikkerhets-, helse- og miljøforskrifter eller lovverk som er spesifikke for stoffet eller blandingen EU-forskrift (EU) nr. 1907/2006 (REACH)

Tillegg XIV - Liste over stoffer som krever autorisasjon

Tillegg XIV

Ingen av bestanddelene er opplistet.

Stoffer som gir stor grunn til bekymring

Ingen av bestanddelene er opplistet.

Plastic-Bond Resin

AVSNITT 15: Regelverksmessige opplysninger

Tillegg XVII – Restriksjoner på produksjon, markedsføring og bruk av bestemte farlige stoffer, blandinger og artikler : Ikke anvendelig.

Andre EU regler

Industriutslipp (forebygging og kontroll integrert forurensning) - Luft : Ikke listeført

Industriutslipp (forebygging og kontroll integrert forurensning) - Vann : Ikke listeført

Ozon-nedbrytende stoffer (1005/2009/EU)

Ikke listeført.

Forhåndssamtykke (PIC) (649/2012 / EU)

Ikke listeført.

Vedvarende organiske forurensende stoffer

Ikke listeført.

Seveso Direktivet

Dette produktet kontrolleres under Seveso-direktivet.

Farekriterier

Kategori

P5c

Internasjonale bestemmelser

Konvensjon om kjemiske våpen, stoffliste over kjemikalier i Schedule I, II og III

Ikke listeført.

Montreal protokolen

Ikke listeført.

Stockholms konvensjonen om persistente organiske forurenere

Ikke listeført.

Rotterdamkonvensjonen om samtykke ved forutgående informasjon (PIC)

Ikke listeført.

UNECE Aarhus Protokoll for POP-er og tungmetaller

Ikke listeført.

Inventarliste

Australia : Alle bestanddelene er listet opp eller mottatt dispensasjon for.
Canada : Alle bestanddelene er listet opp eller mottatt dispensasjon for.
Kina : Alle bestanddelene er listet opp eller mottatt dispensasjon for.
Europa : Alle bestanddelene er listet opp eller mottatt dispensasjon for.
Japan : Alle bestanddelene er listet opp eller mottatt dispensasjon for.
New Zealand : Alle bestanddelene er listet opp eller mottatt dispensasjon for.
Filippinene : Alle bestanddelene er listet opp eller mottatt dispensasjon for.

Plastic-Bond Resin

AVSNITT 15: Regelverksmessige opplysninger

- Den Koreanske Republikk** : Alle bestanddelene er listet opp eller mottatt dispensasjon for.
Taiwan : Alle bestanddelene er listet opp eller mottatt dispensasjon for.
Tyrkia : Alle bestanddelene er listet opp eller mottatt dispensasjon for.
USA : Alle komponenter er aktive eller unntatte.
Vietnam : Alle bestanddelene er listet opp eller mottatt dispensasjon for.

15.2 Kjemisk sikkerhetsvurdering : Dette produktet inneholder stoffer som fremdeles krever sikkerhetsvurderinger for kjemiske stoffer.

AVSNITT 16: Andre opplysninger

Angir informasjon som er endret fra tidligere versjon.

Forkortelser og akronymer : ATE = Akutt toksisitets estimat
CLP = Klassifisering, merking og innpakning
DMEL = Oppnådd minimalt effekt nivå
DNEL = Oppnådd ingen effekt nivå
EUH statement = CLP-spesifikk fareerklæring
N/A = Ikke kjent
PBT = Persistent, Bioakkumulerbar og Giftig
PNEC = Forutsatt ingen effekt konsentrasjon
RRN = REACH registrerings nummer
SGG = Segregeringsgruppe
vPvB = Meget persistente og meget bioakkumulerende

Fremgangsmåte for avledning av klassifisering etter forskriften (EC) nr. 1272/2008 [CLP/GHS]

Klassifisering	Justering
Flam. Liq. 2, H225 Skin Irrit. 2, H315 Eye Dam. 1, H318 Skin Sens. 1, H317 STOT SE 3, H335 Aquatic Chronic 3, H412	På grunnlag av testdata Kalkuleringsmetode Kalkuleringsmetode Kalkuleringsmetode Kalkuleringsmetode Kalkuleringsmetode

Fullstendig tekst for forkortede H-setninger

H225	Meget brannfarlig væske og damp.
H242	Brannfarlig ved oppvarming.
H302	Farlig ved svelging.
H312	Farlig ved hudkontakt.
H314	Gir alvorlige etseskader på hud og øyne.
H315	Irriterer huden.
H317	Kan utløse en allergisk hudreaksjon.
H318	Gir alvorlig øyeskade.
H319	Gir alvorlig øyeirritasjon.
H331	Giftig ved innånding.
H335	Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
H373	Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.
H400	Meget giftig for liv i vann.
H410	Meget giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
H411	Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
H412	Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

Fullstendig tekst for klassifiseringer [CLP/GHS]

AVSNITT 16: Andre opplysninger

Acute Tox. 3	AKUTT TOKSISITET - Kategori 3
Acute Tox. 4	AKUTT TOKSISITET - Kategori 4
Aquatic Acute 1	FARE I VANNMILJØ (AKUTT) - Kategori 1
Aquatic Chronic 1	FARE I VANNMILJØ (LANGVARIG) - Kategori 1
Aquatic Chronic 2	FARE I VANNMILJØ (LANGVARIG) - Kategori 2
Aquatic Chronic 3	FARE I VANNMILJØ (LANGVARIG) - Kategori 3
Eye Dam. 1	ALVORLIG ØYESKADE/-IRRITASJON - Kategori 1
Eye Irrit. 2	ALVORLIG ØYESKADE/-IRRITASJON - Kategori 2
Flam. Liq. 2	BRENNBARE VÆSKER - Kategori 2
Org. Perox. E	ORGANISKE PEROKSIDER - Type E
Skin Corr. 1A	ETSER/IRRITERER HUD - Kategori 1A
Skin Corr. 1B	ETSER/IRRITERER HUD - Kategori 1B
Skin Irrit. 2	ETSER/IRRITERER HUD - Kategori 2
Skin Sens. 1	OVERØMFINTLIGHET PÅ HUDEN - Kategori 1
STOT RE 2	GIFTIG FOR SPESIELLE MÅLORGANER (GJENTATT EKSPONERING) - Kategori 2
STOT SE 3	GIFTIG FOR SPESIELLE MÅLORGANER (ENKEL EKSPONERING) - Kategori 3

Utskriftsdato : 06.10.2021

Utgitt dato/ Revisjonsdato : 01.10.2021

Dato for forrige utgave : 25.09.2020

Versjon : 3

Merknad til leseren

Så langt vi kjenner til, er informasjonen i dette dokumentet dekkende og nøyaktig. Imidlertid er verken leverandøren som er navngitt ovenfor, eller noen av deres underleverandører, rettslig ansvarlige eller erstatningspliktige for at denne informasjonen er nøyaktig og fullstendig. Avgjørelsen om egnetheten av alle materialer er i siste instans kun brukerens eget. Alle materialer kan ha ukjente risikomomenter og bør brukes med forsiktighet. Selv om bestemte risikomomenter er beskrevet her, kan vi ikke garantere at dette er de eneste som finnes.